

Sygn. akt II Ka 198/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie Wydział II Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Tomasz Wojciechowski

Sędziowie: SSO Waldemar Nycz

SSO Mariusz Sztorc (spr.)

Protokolant: st.sekr.sądowy Ewa Gronko

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Rzeszowie - Renaty Stopińskiej-Witkowskiej

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 czerwca 2015 r.

sprawy **G. K.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 270 § 1 kk i art. 286 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie

z dnia 26 stycznia 2015 r., sygnatura akt X K 961/14

I. **zmienia** zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a. **eliminuje** z opisu czynu przypisanego oskarżonemu sformułowanie: „jako środek płatniczy”,

b. **uchyla** orzeczenie zawarte w pkt III wyroku i zwalnia oskarżonego od ponoszenia na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie przed Sądem I instancji,

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok **utrzymuje w mocy**,

III. **zwalnia** oskarżonego od ponoszenia na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Sygn. akt II Ka 198/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 stycznia 2015 roku, sygn. akt X K 961/14 Sąd Rejonowy w Rzeszowie uznał oskarżonego G. K. za winnego tego, że w dniu 17 czerwca w hipermarkecie T. w R. przy ul. (...) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, po uprzednim wykonaniu kserokopii czterech bonów towarowych (...) wydanych przez T. Polska o wartościach 2 x 54 zł i 2 x 55,50 zł, użył ich jako środek płatniczy, wprowadzając w błąd kasjerkę co do ich autentyczności, doprowadzając w ten sposób do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 219 złotych na szkodę (...) sp. z o.o. K. ul. (...), tj. przestępstwa z art. 270 § 1 kk i art. 286 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk i za to na podstawie art. 286 § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk skazał go na karę 6 sześciu miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 69 § 1 i § 2 kk i art. 70 § 1 pkt 1 kk warunkowo zawiesił oskarżonemu wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności na okres próby 2 lat.

Na podstawie art. 627 kpk zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w kwocie 953,96 zł (dziewięćset pięćdziesiąt trzy złote dziewięćdziesiąt sześć groszy).

Apelację od wyroku wniósł obrońca oskarżonego.

Na podstawie art. 425 § 1-3 kpk w zw. z art. 444 kpk zaskarżył wyrok w całości i na mocy art. 427 § 2 kpk w zw. z art. 438 pkt 2 i 3 kpk zarzucił:

I. Obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, a to:

1) art. 17 § 1 pkt 3 kpk poprzez jego niezastosowanie, pomimo tego, iż w przedmiotowej sprawie zachodzi – co najmniej jedna – okoliczność wyłączająca postępowanie karne. Z analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika bowiem jednoznacznie, że G. K. przed skopiowaniem bonów towarowych T. C. o wartości 219 złotych dysponował oryginalnymi bonami na taką samą kwotę, które jednak uległy zniszczeniu. W niniejszej sprawie trudno też jest założyć, że oskarżony popełnił czyn zabroniony – chociaż niewątpliwie naganny – w stopniu wyższym niż znikomy, gdyż za taki czyn ciężko jest uznać skopiowanie bonów sieci T. o równowartości 219 zł. Nie bez znaczenia jest ponadto, że G. K. w całości naprawił szkodę wyrządzoną swym przestępczym czynem, a co więcej kwota 220 zł została oskarżonemu tymczasowo zajęta również wcześniej – w postępowaniu przygotowawczym mocą postanowienia prokuratora z dnia 6 sierpnia 2014 r. A zatem postępowanie karne (biorąc pod uwagę kwantyfikatory określone w art. 115 § 2 kk oraz okoliczności popełnienia czynu przez oskarżonego) winno być w przedmiotowej sprawie umorzone z uwagi na jego znikomą społeczną szkodliwość, gdyż doniosłość czynu popełnionego przez G. K. nie była znaczna;

2) art. 624 § 1 kpk poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy w przedmiotowej sprawie zachodziły wszelkie przesłanki przemawiające za zwolnieniem oskarżonego od poniesienia kosztów sądowych w całości, które to okoliczności Sąd I instancji znał z urzędu (tj. że oskarżony jest bezrobotny, bez prawa do zasiłku, pozostaje na utrzymaniu żony, zaś uiszczenie kosztów sądowych byłoby zbyt uciążliwe ze względu na sytuację rodzinną, majątkową i wysokość dochodów, jak również przemawiają za tym względy słuszności);

II. błąd w ustaleniach faktycznych, który mógł mieć wpływ na treść wydanego orzeczenia, przyjęty za podstawę wyroku i polegający na błędnym przyjęciu, że czyn przypisany oskarżonemu stanowi typ podstawowy (określony w art. 286 § 1 kk), podczas gdy występujące w sprawie okoliczności (przedmiotowe, podmiotowe) tj. wartość szkody – 219 zł, sposób i motywacja działania oskarżonego, naprawienie w całości wyrządzonej szkody, wyrażenie skruchy itp., powinny skutkować uznaniem, że czyn ten stanowi wypadek mniejszej wagi (określony w art. 286 § 3 kk), co w konsekwencji spowodowało orzeczenie wobec oskarżonego zbyt surowej kary.

Powołując powyższe obrońca oskarżonego na podstawie art. 437 § 1 i 2 kpk wniósł o:

1) uchylenie zaskarżonego orzeczenia i umorzenie postępowania karnego wobec oskarżonego w oparciu o art. 17 § 1 pkt 3 kpk oraz zwolnienie oskarżonego od poniesienia kosztów sądowych w całości za I instancję, jak również za instancję odwoławczą, bądź

2) uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, ewentualnie o:

3) zmianę zaskarżonego wyroku poprzez przyjęcie, że czyn oskarżonego wypełniał znamiona określone w art. 270 § 1 kk w zw. z art. 286 § 3 kk (stanowił wypadek mniejszej wagi) w zw. z art. 11 § 2 kk i warunkowe umorzenie postępowania karnego wobec oskarżonego oraz zwolnienie oskarżonego od poniesienia kosztów sądowych w całości za I instancję, jak również za instancję odwoławczą.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest częściowo zasadna.

W pierwszej kolejności podkreślić należy, iż w przedmiotowej sprawie nie budziły wątpliwości ustalenia faktyczne. Oskarżony przyznał się do sfalszowania – podrobienia za pomocą kserokopiarki bonów towarowych wydanych przez (...) sp. z o.o. w K. i dokonania za nie „zakupów” towarów we wskazanym w akcie oskarżenia sklepie tej sieci. Do powyższych elementów nie ma zatem potrzeby szerszego odnoszenia się przez Sąd Okręgowy.

W zakresie zarzutu apelacji kwestionującym niezastosowanie przez Sąd I instancji art. 17 § 1 pkt 3 kpk należy podkreślić, że spośród kryteriów znikomej społecznej szkodliwości czynu określonych w art. 115 § 2 kk obrońca wskazał na nieuwzględnienie rozmiarów wysokości szkody, która sprowadzała się do skopiowania bonów o niewielkiej - zdaniem obrońcy - wartości 219 zł. Z pola widzenia obrońca stracił jednak okoliczność, że przy rozmiarze szkody należy uwzględniać nie tylko szkodę majątkową, lecz także stopień uszczerbku w innych dobrach chronionych prawem albo rozmiar zagrożenia tych dóbr wywołany czynem przestępczym. Oskarżony godził przecież w bezpieczeństwo obrotu dokumentami pozwalającymi na otrzymywanie towarów w zamian za uzyskaną w ramach reguł ustalonych przez wystawcę dokumentu wartość, odpowiadającą wartościom wyrażanym w pieniądzu. Świadomie wprowadził w błąd kasjerkę co do autentyczności dokumentu, a jego działanie nie było podyktowane innymi przyczynami niż tylko uzyskaniem korzyści majątkowej. Ponadto oskarżony jest dorosły i jego działanie w ramach pełnej poczytalności było świadomym wyborem dla realizacji zamierzonego celu, a nie wynikiem braku dojrzałości czy też braku doświadczenia życiowego. Z tych też przyczyn nie można podzielić argumentacji apelacji, że czyn oskarżonego stanowi wypadek mniejszej wagi w rozumieniu art. 286 § 3 kk. Wskazać w tym aspekcie należy, że chociaż wartość produktów uzyskanych za bony nie była znaczna, to przyjęciu wypadku mniejszej wagi sprzeciwia się sposób działania oskarżonego noszący znamiona zuchwałości.

Zasadny jest natomiast zarzut niezasadnego obciążenia oskarżonego kosztami postępowania w sytuacji, gdy jest bezrobotny, bez prawa do zasiłku, pozostaje na utrzymaniu żony i nie ma wystarczających dochodów. Sąd I instancji nie uwzględnił tych okoliczności we właściwym stopniu co spowodowało zmianę wyroku w tej części i zwolnienie oskarżonego od ponoszenia na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie przed Sądem Rejonowym. Z tych samych przyczyn oskarżony został zwolniony od ponoszenia na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Nietrafne jest przyjęcie przez Sąd Rejonowy w czynie przypisanym, że oskarżony użył bonów towarowych „jako środek płatniczy”, co sugeruje, iż jego czyn miałby także wypełniać znamiona przestępstwa z art. 310 § 1 kk. Tymczasem bony towarowe nie stanowią „innego środka płatniczego”. W okolicznościach sprawy są niczym innym jak umową zobowiązującą spółkę (...) do wydania towaru w zamian za bon uzyskany w wyniku spełnienia przez klienta kryteriów ustalonych przez tę Spółkę (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 4 września 2002 r., sygn. akt II AKa 209/02). Dlatego też z opisu czynu przypisanego oskarżonemu należało wyeliminować sformułowanie „jako środek płatniczy”.

Na podstawie prawidłowo dokonanych ustaleń faktycznych przez Sąd I instancji oraz prawidłowej oceny materiału dowodowego, przyjęć należy że kwalifikacja czynu przypisanego oskarżonemu w zaskarżonym wyroku jest prawidłowa.

Wymierzając oskarżonemu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres próby lat 2, Sąd I instancji uwzględnił wszystkie przesłanki z art. 53 kk. W pisemnych motywach wyroku stanowisko w tym względzie przekonująco uzasadnił, wskazując na okoliczności przemawiające zarówno na korzyść jak i na niekorzyść oskarżonego.

Kara 6 miesięcy pozbawienia wolności ukształtowana jako kara warunkowo zawieszona, jest w okolicznościach sprawy, karą adekwatną do czynu, nie zawierającą w sobie elementów nadmiernej dolegliwości.

W ocenie Sądu Okręgowego wymierzona oskarżonemu kara spełni cele prewencji ogólnej i szczególnej, zapobiegając popełnieniu przez oskarżonego przestępstwa w przyszłości. Właściwie będzie też oddziaływać na środowisko społeczne oskarżonego, w którym jego czyn jest znany.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku na podstawie art. 437 § 2 kpk, art. 444 kpk, art. 449 kpk, art. 456 kpk.

Sygn. akt II Ka 198/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 stycznia 2015 roku, sygn. akt X K 961/14 Sąd Rejonowy w Rzeszowie uznał oskarżonego G. K. za winnego tego, że w dniu 17 czerwca w hipermarkecie T. w R. przy ul. (...) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, po uprzednim wykonaniu kserokopii czterech bonów towarowych (...) wydanych przez T. Polska o wartościach 2 x 54 zł i 2 x 55,50 zł, użył ich jako środek płatniczy, wprowadzając w błąd kasjerkę co do ich autentyczności, doprowadzając w ten sposób do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 219 złotych na szkodę (...) sp. z o.o. K. ul. (...), tj. przestępstwa z art. 270 § 1 kk i art. 286 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk i za to na podstawie art. 286 § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk skazał go na karę 6 sześciu miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 69 § 1 i § 2 kk i art. 70 § 1 pkt 1 kk warunkowo zawiesił oskarżonemu wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności na okres próby 2 lat.

Na podstawie art. 627 kpk zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w kwocie 953,96 zł (dziewięćset pięćdziesiąt trzy złote dziewięćdziesiąt sześć groszy).

Apelację od wyroku wniósł obrońca oskarżonego.

Na podstawie art. 425 § 1-3 kpk w zw. z art. 444 kpk zaskarżył wyrok w całości i na mocy art. 427 § 2 kpk w zw. z art. 438 pkt 2 i 3 kpk zarzucił:

III. Obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, a to:

3) art. 17 § 1 pkt 3 kpk poprzez jego niezastosowanie, pomimo tego, iż w przedmiotowej sprawie zachodzi – co najmniej jedna – okoliczność wyłączająca postępowanie karne. Z analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika bowiem jednoznacznie, że G. K. przed skopiowaniem bonów towarowych T. C. o wartości 219 złotych dysponował oryginalnymi bonami na taką samą kwotę, które jednak uległy zniszczeniu. W niniejszej sprawie trudno też jest założyć, że oskarżony popełnił czyn zabroniony – chociaż niewątpliwie naganny – w stopniu wyższym niż znikomy, gdyż za taki czyn ciężko jest uznać skopiowanie bonów sieci T. o równowartości 219 zł. Nie bez znaczenia jest ponadto, że G. K. w całości naprawił szkodę wyrządzoną swym przestępczym czynem, a co więcej kwota 220 zł została oskarżonemu tymczasowo zajęta również wcześniej – w postępowaniu przygotowawczym mocą postanowienia prokuratora z dnia 6 sierpnia 2014 r. A zatem postępowanie karne (biorąc pod uwagę kwantyfikatory określone w art. 115 § 2 kk oraz okoliczności popełnienia czynu przez oskarżonego) winno być w przedmiotowej sprawie umorzone z uwagi na jego znikomą społeczną szkodliwość, gdyż doniosłość czynu popełnionego przez G. K. nie była znaczna;

4) art. 624 § 1 kpk poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy w przedmiotowej sprawie zachodziły wszelkie przesłanki przemawiające za zwolnieniem oskarżonego od poniesienia kosztów sądowych w całości, które to okoliczności Sąd I instancji znał z urzędu (tj. że oskarżony jest bezrobotny, bez prawa do zasiłku, pozostaje na utrzymaniu żony, zaś uiszczenie kosztów sądowych byłoby zbyt uciążliwe ze względu na sytuację rodzinną, majątkową i wysokość dochodów, jak również przemawiają za tym względy słuszności);

IV. błąd w ustaleniach faktycznych, który mógł mieć wpływ na treść wydanego orzeczenia, przyjęty za podstawę wyroku i polegający na błędnym przyjęciu, że czyn przypisany oskarżonemu stanowi typ podstawowy (określony w art. 286 § 1 kk), podczas gdy występujące w sprawie okoliczności (przedmiotowe, podmiotowe) tj. wartość szkody

– 219 zł, sposób i motywacja działania oskarżonego, naprawienie w całości wyrządzonej szkody, wyrażenie skruchy itp., powinny skutkować uznaniem, że czyn ten stanowi wypadek mniejszej wagi (określony w art. 286 § 3 kk), co w konsekwencji spowodowało orzeczenie wobec oskarżonego zbyt surowej kary.

Powołując powyższe obrońca oskarżonego na podstawie art. 437 § 1 i 2 kpk wniósł o:

4) uchylenie zaskarżonego orzeczenia i umorzenie postępowania karnego wobec oskarżonego w oparciu o art. 17 § 1 pkt 3 kpk oraz zwolnienie oskarżonego od poniesienia kosztów sądowych w całości za I instancję, jak również za instancję odwoławczą, bądź

5) uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, ewentualnie o:

6) zmianę zaskarżonego wyroku poprzez przyjęcie, że czyn oskarżonego wypełniał znamiona określone w art. 270 § 1 kk w zw. z art. 286 § 3 kk (stanowił wypadek mniejszej wagi) w zw. z art. 11 § 2 kk i warunkowe umorzenie postępowania karnego wobec oskarżonego oraz zwolnienie oskarżonego od poniesienia kosztów sądowych w całości za I instancję, jak również za instancję odwoławczą.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest częściowo zasadna.

W pierwszej kolejności podkreślić należy, iż w przedmiotowej sprawie nie budziły wątpliwości ustalenia faktyczne. Oskarżony przyznał się do sfalszowania – podrobienia za pomocą kserokopiarki bonów towarowych wydanych przez (...) sp. z o.o. w K. i dokonania za nie „zakupów” towarów we wskazanym w akcie oskarżenia sklepie tej sieci. Do powyższych elementów nie ma zatem potrzeby szerszego odnoszenia się przez Sąd Okręgowy.

W zakresie zarzutu apelacji kwestionującym niezastosowanie przez Sąd I instancji art. 17 § 1 pkt 3 kpk należy podkreślić, że spośród kryteriów znikomej społecznej szkodliwości czynu określonych w art. 115 § 2 kk obrońca wskazał na nieuwzględnienie rozmiarów wysokości szkody, która sprowadzała się do skopiowania bonów o niewielkiej - zdaniem obrońcy - wartości 219 zł. Z pola widzenia obrońca stracił jednak okoliczność, że przy rozmiarze szkody należy uwzględniać nie tylko szkodę majątkową, lecz także stopień uszczerbku w innych dobrach chronionych prawem albo rozmiar zagrożenia tych dóbr wywołany czynem przestępczym. Oskarżony godził przecież w bezpieczeństwo obrotu dokumentami pozwalającymi na otrzymywanie towarów w zamian za uzyskaną w ramach reguł ustalonych przez wystawcę dokumentu wartość, odpowiadającą wartościom wyrażanym w pieniądzu. Świadomie wprowadził w błąd kasjerkę co do autentyczności dokumentu, a jego działanie nie było podyktowane innymi przyczynami niż tylko uzyskaniem korzyści majątkowej. Ponadto oskarżony jest dorosły i jego działanie w ramach pełnej poczytalności było świadomym wyborem dla realizacji zamierzonego celu, a nie wynikiem braku dojrzałości czy też braku doświadczenia życiowego. Z tych też przyczyn nie można podzielić argumentacji apelacji, że czyn oskarżonego stanowi wypadek mniejszej wagi w rozumieniu art. 286 § 3 kk. Wskazać w tym aspekcie należy, że chociaż wartość produktów uzyskanych za bony nie była znaczna, to przyjęciu wypadku mniejszej wagi sprzeciwia się sposób działania oskarżonego noszący znamiona zuchwałości.

Zasadny jest natomiast zarzut niezasadnego obciążenia oskarżonego kosztami postępowania w sytuacji, gdy jest bezrobotny, bez prawa do zasiłku, pozostaje na utrzymaniu żony i nie ma wystarczających dochodów. Sąd I instancji nie uwzględnił tych okoliczności we właściwym stopniu co spowodowało zmianę wyroku w tej części i zwolnienie oskarżonego od ponoszenia na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie przed Sądem Rejonowym. Z tych samych przyczyn oskarżony został zwolniony od ponoszenia na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Nietrafne jest przyjęcie przez Sąd Rejonowy w czynie przypisanym, że oskarżony użył bonów towarowych „jako środek płatniczy”, co sugeruje, iż jego czyn miałby także wypełniać znamiona przestępstwa z art. 310 § 1 kk. Tymczasem bony towarowe nie stanowią „innego środka płatniczego”. W okolicznościach sprawy są niczym innym jak umową

zobowiązującą spółkę (...) do wydania towaru w zamian za bon uzyskany w wyniku spełnienia przez klienta kryteriów ustalonych przez tę Spółkę (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 4 września 2002 r., sygn. akt II AKa 209/02). Dlatego też z opisu czynu przypisanego oskarżonemu należało wyeliminować sformułowanie „jako środek płatniczy”.

Na podstawie prawidłowo dokonanych ustaleń faktycznych przez Sąd I instancji oraz prawidłowej oceny materiału dowodowego, przyjęć należy że kwalifikacja czynu przypisanego oskarżonemu w zaskarżonym wyroku jest prawidłowa.

Wymierzając oskarżonemu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres próby lat 2, Sąd I instancji uwzględnił wszystkie przesłanki z art. 53 kk. W pisemnych motywach wyroku stanowisko w tym względzie przekonująco uzasadnił, wskazując na okoliczności przemawiające zarówno na korzyść jak i na niekorzyść oskarżonego.

Kara 6 miesięcy pozbawienia wolności ukształtowana jako kara warunkowo zawieszona, jest w okolicznościach sprawy, karą adekwatną do czynu, nie zawierającą w sobie elementów nadmiernej dolegliwości.

W ocenie Sądu Okręgowego wymierzona oskarżonemu kara spełni cele prewencji ogólnej i szczególnej, zapobiegając popełnieniu przez oskarżonego przestępstwa w przyszłości. Właściwie będzie też oddziaływać na środowisko społeczne oskarżonego, w którym jego czyn jest znany.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku na podstawie art. 437 § 2 kpk, art. 444 kpk, art. 449 kpk, art. 456 kpk.